

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalouden koulutusohjelma

Tutkintotyö

Mira Väyrynen

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULUSTA VALMISTUNEIDEN
NAISMETSÄTALOUSINSINÖÖRIEN TYÖLLISTYMINEN

Työn ohjaaja Lehtori Ari Vanamo

Työn teettäjä Tampereen ammattikorkeakoulu

Tampere 2006

Väyrynen, Mira. 2006. Tampereen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden naismetsätalousinsinöörien työllistyminen. Tutkintotyö. Tampereen ammattikorkeakoulu, metsätalouden koulutusohjelma. 21 sivua + 3 liitesivua.

Työn teettäjä Tampereen ammattikorkeakoulu

Työn ohjaaja Lehtori Ari Vanamo

Asiasanat metsätalousinsinööri, ammattikorkeakoulu, työllisyys

TIIVISTELMÄ

Tutkintotyön tarkoituksena oli selvittää Tampereen ammattikorkeakoulusta (TAMK) vuosina 2000–2005 valmistuneiden naismetsätalousinsinöörien työllistyminen. Tutkimus tehtiin pääasiassa puhelinhaastatteluina, mutta myös osin sähköpostikyselyinä. Vuosina 2000–2005 TAMKista on valmistunut 40 naismetsätalousinsinööriä. Tutkimukseen heistä tavoitettiin 38, joista 33 haastateltiin puhelimitse ja 5 vastasi kysymyksiin sähköpostitse.

Tampereen ammattikorkeakoulusta 2000–2005 valmistuneista naismetsätalousinsinööreistä 48 % oli työllistynyt heti valmistumisen jälkeen metsäalalle. Haastatteluhetkellä metsäalalle työllistyneitä oli 29 %. Pienentyntä metsäalalle työllistyneiden osuutta voi osittain selittää suuri äitiyslomalla olevien osuus. Kaiken kaikkiaan jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen 74 % haastatelluista on ollut metsäalan töissä.

Työharjoittelu koettiin hyödylliseksi osaksi opintoja ja sillä katsottiinkin olevan suuri merkitys työnsaannissa valmistumisen jälkeen. Myös oman aktiivisuuden katsottiin olevan avainasemassa töitä haettaessa. Työnsaantia vaikeuttavina tekijöinä mainittiin haluttomuus hakea töitä muilta paikkakunnilta ja se, että metsätalousinsinöörejä koulutetaan liikaa työpaikkojen määrään nähden.

Väyrynen, Mira. 2006. The Employment of female forest engineers after graduated from Tampere Polytechnic. Final Thesis. Tampere polytechnic, degree programme in forestry. 21 pages + 3 appendices.

Work provided by Tampere Polytechnic

Supervisor Lecturer Ari Vanamo

Keywords forest engineer, polytechnic, employment

ABSTRACT

The aim of this thesis was to find out how many female forest engineers graduated from Tampere Polytechnic between years 2000–2005 are working in the field of forestry. 38 out of the 40 female forest engineers graduated from Tampere Polytechnic were interviewed for this final thesis, 33 of them by phone and 5 by email.

Immediately after graduation 48 % of the interviewed women were employed in the field of forestry. At the moment, 29 % of the interviewed are working in the forest sector. The decreased number of employed female forest engineers can be partly explained by increased number of those who are on maternity leave. At some point after graduation 74 % of the interviewed have been employed in the field of forestry.

The interviewed felt that practical training was a useful part of the studies and it had a big role in employment after graduation. They also thought that own activity in searching a job is very important. When asked the factors behind unemployment they named unwillingness to find a job outside their home town and the fact that there are more forest engineers than there are jobs in forest sector.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYSLUETTELO	4
1. JOHDANTO	5
1.1 Metsäopetuksen historiaa	5
1.2 Naiset metsäalalla	5
1.3 Metsäkoulutus nykyään	7
1.4 Metsäopetus Tampereen ammattikorkeakoulussa	7
1.5 Aiemmat tutkimukset	8
1.6 Tutkimuksen tarkoitus	8
2. TYÖN KUVAAMINEN	9
3. TULOKSET	10
3.1 Opinnot Tampereen ammattikorkeakoulussa	10
3.2 Työharjoittelu	12
3.3 Työllistyminen metsäalalle	13
3.3.1 Työtilanne heti valmistumisen jälkeen	14
3.3.2 Työtilanne nyt	15
3.4 Alan vastaavuus	16
3.5 Naisten asema metsäalalla	17
4. TULOSTEN TARKASTELU	18
LÄHTEET	20
LIITTEET	

1. JOHDANTO

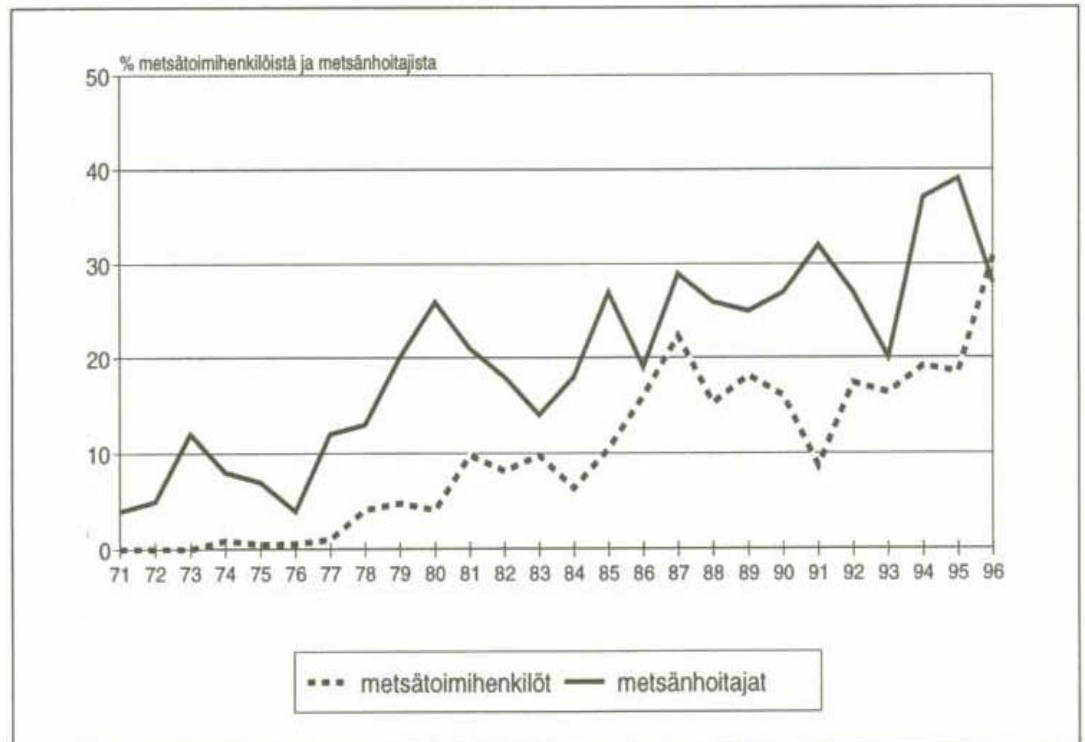
1.1 Metsäopetuksen historiaa

Vuodelta 1638 mainitaan Suomen ensimmäisenä metsänhoitajana majuri Otto von Grothusen, mutta kuten myöhemmin monet muutkin upseerit, toimi hän pääasiassa metsästys- ja riistanhoitotehtävissä. Väliaikainen metsänhoitolaitos syntyi 1851 maanmittauksen ja metsänhoidon ylihallituksen alaisuuteen hoitamaan valtion metsätaloutta. Aluksi virkoihin nimitettiin maanmittareita ja ulkomailta valmistuneita metsänhoitajia, sillä Suomessa metsämiesten koulutus alkoi Evon Metsäopistossa vasta vuonna 1862. Opetuksen alkutaival oli kuitenkin takkuinen. Metsäopisto oli jopa oppilaspulan takia suljettuna useita vuosia. Silti valmistuvilla metsänhoitajilla oli vaikeuksia toimipaikkojen saannissa, koska uudet valtion virat täytyivät nopeasti ja vuosisadan vaihteeseen asti metsähallinto oli lähes ainoa työllistäjä. Ylempi metsäopetus siirrettiin vuonna 1908 Evolta Helsinkiin Suomen Keisarilliseen Aleksanterin yliopistoon. (Kärkkäinen ja Toivanen 1995.)

1.2 Naiset metsäalalla

Ensimmäinen nainen aloitti metsäopinnot Suomen Keisarillisen Aleksanterin yliopistossa vuonna 1918. Hän oli Toini Eklund. Kolme vuotta myöhemmin hän valmistui metsähoitajaksi, mutta toimi alan tehtävissä vain vähän aikaa ennen kuin siirtyi opettajaksi. Tämä oli yleistä myös monille myöhemmin metsäopetukseen tulleille naisille. Samana vuonna kun Toini Eklund valmistui, aloitti toinen nainen metsäopetuksen. Tämän jälkeen meni 11 vuotta ennen kuin seuraava nainen lähti opiskelemaan metsäalaa. Sotavuosina naisten määrä metsäopetuksessa nousi huomattavasti. Jopa 8 naista aloitti metsäopinnot vuonna 1942. Sodan jälkeen naisten määrä taas tasaantui ja 1950-luvulla opinnot aloittikin vain 4 naista. (Kärkkäinen ja Toivanen 1995.)

Vasta 1970-luvun alussa valmistui ensimmäinen naismetsäteknikko. Tämä johtui valintaperusteina käytetystä asepalvelupakosta. 1970-luvun lopusta lähtien on naismetsäammattilaisten osuus lisääntynyt tasaisesti, mutta siihen asti metsäalalta valmistuneet naiset olivat ainokaisia (Kuva 1). (Ripatti 1998.)

Kuva 1 Naisten osuudet valmistuneista metsänhoitajista ja metsätoimihenkilöistä 1971–96 (Ripatti 1998)

1.3 Metsäkoulutus nykyään

Nykyään metsäkoulutusta voi saada kolmella tasolla: toisen asteen oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Toisen asteen oppilaitoksista valmistuvat metsurit, metsäluonnonhoitajat ja metsäkoneenkuljettajat, ammattikorkeakouluista metsätalousinsinöörit ja yliopistoista metsänhoitajat. Joka asteelta löytyy myös naisopiskelijoita, mutta naisten osuus toisen asteen koulutuksessa on vähäisempää kuin korkeakoulutuksessa. Naismetsänhoitajat voimavarana (2004) -tutkimuksen mukaan yliopistoissa metsäopiskelijoista naisia oli vuonna 2003 noin 45 %. Ammattikorkeakouluissa luonnonvara-alalla naisia oli vuonna 2005 myös noin 45 % (Opetusministeriö, ammattikorkeakoulujen seurannan ja arvioinnin tietokanta). Toisen asteen metsäkoulutuksessa on Suoheimon (2006) mukaan naisia noin 5–10 %.

1.4 Metsäopetus Tampereen ammattikorkeakoulussa (TAMKin internet-sivut)

Tampereen ammattikorkeakoulu aloitti vuonna 1996 vakinaisena ammattikorkeakouluna yhdeksän ensimmäisen ammattikorkeakoulun joukossa. TAMKissa on yhteensä noin 5000 opiskelijaa, joista 1000 on aikuisopiskelijoita. Koulun toiminnot sijoittuvat kahdelle kampukselle, Teiskontielle ja Finlaysonille. TAMKissa on 18 koulutusohjelmaa, joista 2 on englanninkielisiä.

Metsätalouden nuorisoasteen koulutusohjelmassa on 20 aloituspaikkaa vuosittain. Metsäpuolen aikuiskoulutukseen otetaan puolestaan 20 opiskelijaa 1–2 vuoden välein. Suuntautumisvaihtoehtona metsätalouden koulutusohjelmassa on monitavoitteinen metsäsuunnittelu tai pohjoismainen puunhankinta. Metsätalousinsinöörin tutkinnon laajuus on 240 opintopistettä ja se koostuu perusopinnoista, ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista sekä harjoittelusta ja tutkintotyöstä. Metsätalousinsinöörit työllistyvät metsäalalla erilaisiin suunnittelu-, neuvonta-, markkinointi-, koulutus- ja johtamistehtäviin.

1.5 Aiemmat tutkimukset

Aiemmin samankaltaisen tutkimuksen on tehnyt Mika Eskelinen. Hän tutki TAMKista valmistuneiden metsätalousinsinöörien työllistymistä sukupuolia erottelematta. Eskelisen (2005) tutkintotyön mukaan Tampereen ammattikorkeakoulusta vuosina 2000–2005 valmistuneiden metsätalousinsinöörien työllistymisaste oli 70 %. Kyselyyn vastanneista 40 metsätalousinsinööristä kaksi kolmasosaa oli miehiä. Suoraan valmistumisen jälkeen metsäalalle työllistyi kaksi kolmasosaa vastaajista. Tutkimuksen mukaan työllistymistä edistävänä tekijänä pidettiin harjoittelua, tutkintotyötä, työelämän kontakteja sekä henkilökohtaisia ominaisuuksia. Metsäliiton, metsäkeskusten ja metsänhoitoyhdistysten osuus ensimmäisen työpaikan tarjonneista organisaatioista oli merkittävä. Työttömyyttä oli kokenut 43 % vastanneista ja keskimääräinen työttömyysaika oli neljä kuukautta.

1.6 Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkintotyön tarkoituksena oli selvittää Tampereen ammattikorkeakoulusta vuosina 2000–2005 valmistuneiden naismetsätalousinsinöörien työllistyminen. Haluttiin selvittää kuinka moni on metsäalan töissä ja kuinka moni on jatkanut opiskelua tai vaihtanut alaa. Samalla haluttiin myös selvittää taustatekijöitä, jotka vaikuttivat opiskelupaikan valintaan, opiskeluun ja työllistymiseen. Tutkimus tehtiin pääasiassa puhelinhaastatteluina ja osin sähköpostikyselynä.

2. TYÖN KUVAAMINEN

Ensimmäinen tehtävä oli selvittää valmistuneiden 40 naismetsätalousinsinöörien yhteystiedot. Tämä tapahtui pääasiassa internetin ja numerotiedustelun avulla. Myös opettajista ja haastateltavien luokkatovereista oli apua yhteystietojen saannissa. Tehtävää vaikeutti se, että moni oli valmistumisen jälkeen mennyt naimisiin ja näin ollen sukunimi oli muuttunut.

Aineisto kerättiin pääasiassa puhelinhaastatteluilla ja osin myös sähköpostikyselyillä. Valmistuneista tutkimukseen tavoitettiin 38, heistä 33 haastateltiin puhelimitse ja 5 sähköpostilla. Haastattelussa käytettiin pohjana kysymyslistaa, joka myös lähetettiin sähköpostilla vastanneille (Liite 1). Puhelinhaastattelut kestivät keskimäärin noin 20 minuuttia.

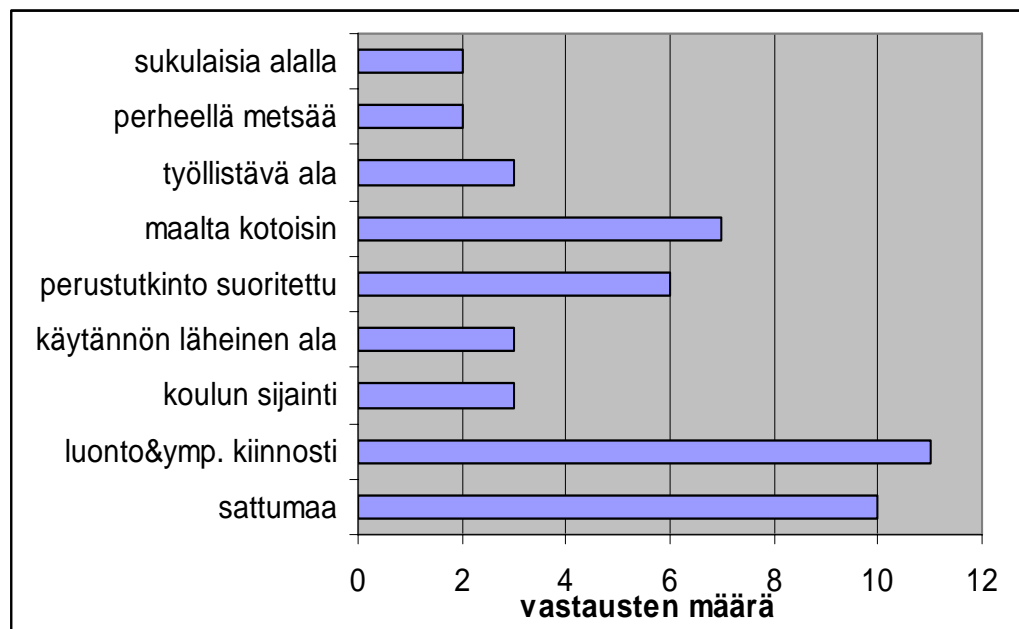
Haastattelun aluksi vastaajilta kysyttiin kuinka he päätyivät opiskelemaan metsäalaa, mitä mieltä olivat opinnoista Tampereen ammattikorkeakoulussa ja oliko opintojen sisällössä heidän mielestään jotain, jota olisi pitänyt opettaa koulussa enemmän tai vähemmän. Haastateltavilta tiedusteltiin myös heidän työharjoittelupaikoistaan, niiden saannista sekä heidän kokemuksistaan työharjoittelun hyödyllisyydestä. Myös työllistymistilanne heti valmistumisen jälkeen ja nykyään sekä työsaannissa koetut vaikeudet kuuluivat kysyttävien asioiden listalle. Kysymyksiä oli lisäksi alanvaihtoon, jatko-opintoihin sekä siihen, tunteeko haastateltava metsäalan omaksi alakseen, liittyen.

Haastattelujen lopuksi kysyttiin mielipidettä naisten asemasta metsäalalla.

3. TULOKSET

3.1 Opinnot Tampereen ammattikorkeakoulussa

Monet haastatelluista kertoivat päätyneensä opiskelemaan metsäalaa sattumalta. Suurin osa sanoi luonnon ja ympäristön kiinnostaneen, osalla oli metsätalouden peruskurssi käytyä ja osa oli maalta kotoisin, joten metsäala tuntui luontevalta valinnalta. Opiskelupaikan valintaan vaikuttivat myös koulun sijainti, käytännönläheinen opetus ja usko alan työllisyyteen (Kuva 2).

Kuva 2 Haastateltujen vastauksia siihen, kuinka he päätyivät opiskelemaan metsäalaa. Vastauksen on voinut antaa useampaan kohtaan

Haastatelluista 29 % oli aikonut ensin lähteä opiskelemaan yliopistoon tai olivatkin opiskelleet siellä jonkin aikaa. Ammattikorkeakouluun he päätyivät sattuman, käytännönläheisyyden ja vähäisempien pääsykoevaatimusten takia tai toisena vaihtoehtona. Pääasiassa yliopistossa kiinnosti biologia. Haastatelluista 76 % oli hakenut ensisijaisesti Tampereen ammattikorkeakouluun. Ensisijaisesti TAMKiin hakeneista 31 % oli aiemmin opiskellut tai hakenut opiskelemaan jotain muuta alaa.

Kaiken kaikkiaan opintoja Tampereen ammattikorkeakoulussa pidettiin hyvinä. Vain ensimmäisinä metsätaloutta TAMKissa opiskelluista naisista muutamat olivat sitä mieltä, että opiskelu tuntui epävarmalta. Tämä johtui siitä, että opintojen sisältö ja opetus menetelmät eivät olleet vielä ehtineet kehittyä.

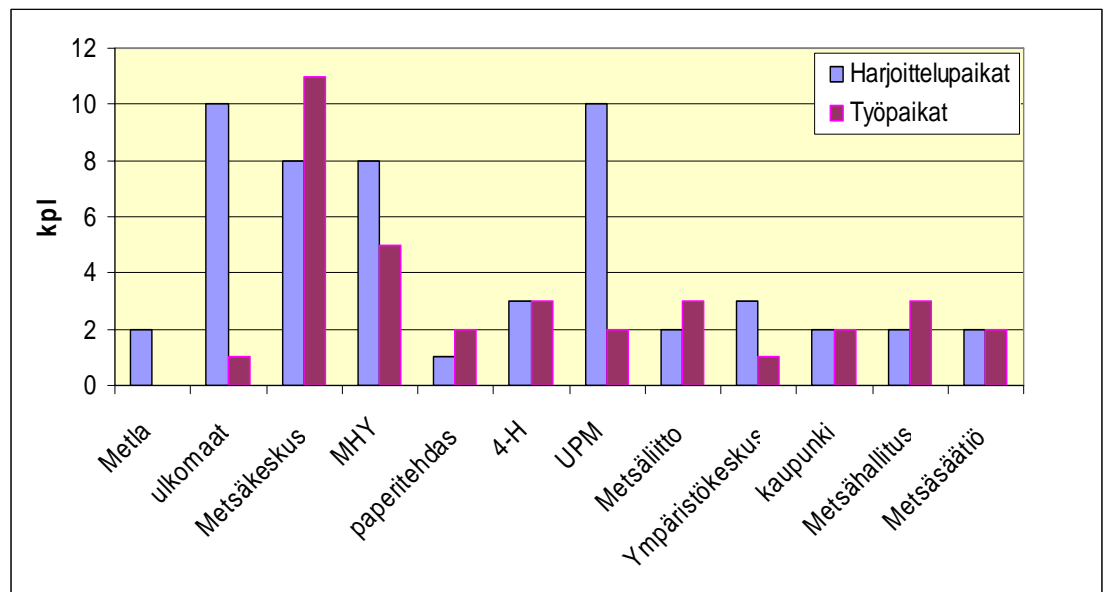
Yli puolet haastatelluista piti matemaattisia aineita kuten matematiikkaa, fysiikkaa ja kemiaa vaikeimpana osana opintoja. Suurin osa oli myös sitä mieltä, että perusopintoja, kuten juuri yllä mainittuja matemaattisia aineita, pitäisi opettaa vähemmän. Tässä täytyy kuitenkin huomioida se, että ensimmäisellä vuosikurssille oli huomattavasti enemmän matemaattisia aineita kuin muilla heidän jälkeen. Heillä niitä oli 23 opintoviikkoa, kun myöhemmillä vuosikursseilla keskimäärin 11 opintoviikkoa (Tampereen ammattikorkeakoulun opinto-oppaat 1996–2003).

Suurin osa olisi halunnut, että opintoihin olisi kuulunut enemmän käytännön harjoituksia ja työharjoittelua. Myös toivottiin, että olisi voitu valita toisen suuntautumisvaihtoehdon kursseja. Varsinkin metsäsuunnittelun valinneet olisivat halunneet puunhankinnan kursseja, mutta aikataulullisesti se ei ollut mahdollista. Syventäviin kursseihin toivottiin lisää valikoimaa ja vapaavalinnaisia kursseja haluttiin muilta opetusohjelmilta. Osa oli myös sitä mieltä, että koulussa olisi pitänyt opettaa enemmän kartanlukua ja suunnistusta. Kaikilla ei ollut taustalla armeijaa, joissa näitä taitoja olisi oppinut.

Jotkut kaipasivat myös mahdollisten työpaikkojen esittelyä jo opintojen suhteellisen aikaisessa vaiheessa. Näin olisi ollut helpompi valita opintoja ja harjoittelupaikkoja tulevien työmahdollisuuksien mukaan. Myös markkinointia, yrittäjyyttä, viestintää, itsensä markkinointia ja metsätaitoilua kaivattiin opintoihin lisää. Yleensä opintojen katsottiin antavan hyvät lähtökohdat työelämään. Monet sanoivatkin, ettei koulussa voi aivan kaikkea opettaa, vaan kyllä se työ tekijäänsä neuvoo.

3.2 Työharjoittelu

Eniten opintoihin liittyvää työharjoittelua suoritettiin ulkomailla, UPM metsällä, metsänhoitoyhdistyksillä ja metsäkeskuksilla (Kuva 3). Yleisesti ottaen työharjoittelupaikkojen saanti koettiin helpoksi. Vain muutamat haastatelluista kertoivat joutuneensa soittamaan ja kyselemään monesti ja monesta paikasta, ennen kuin saivat harjoittelupaikan.

Kuva 3 Harjoittelupaikat ja valmistumisen jälkeiset metsäalan työpaikat

Työharjoittelun koki hyödylliseksi osaksi opintoja 84 % vastaajista. Heidän mielestään työharjoittelussa sai hyvän yleiskäsityksen metsäalasta ja työelämästä. Siellä oppi myös käytäntöä, mitä ei voi koulussa opettaa. Harjoittelussa sai myös kokemusta ja kontakteja, joista on hyötyä myöhemmin työtä haattaessa. Osittain hyödyllisenä harjoittelua piti 11 % vastaajista. He kuitenkin kokivat, että olisivat voineet oppia enemmän, jos olisivat saaneet monipuolisempia työtehtäviä harjoittelun aikana.

Harjoittelua ei pitänyt lainkaan hyödyllisenä 5 % haastatelluista. Syinä tähän mainittiin harjoittelupaikan yksipuoliset työtehtävät, vain vähän metsäalaaan liittyvä harjoittelupaikka ja se, ettei harjoittelussa oppinut mitään uutta.

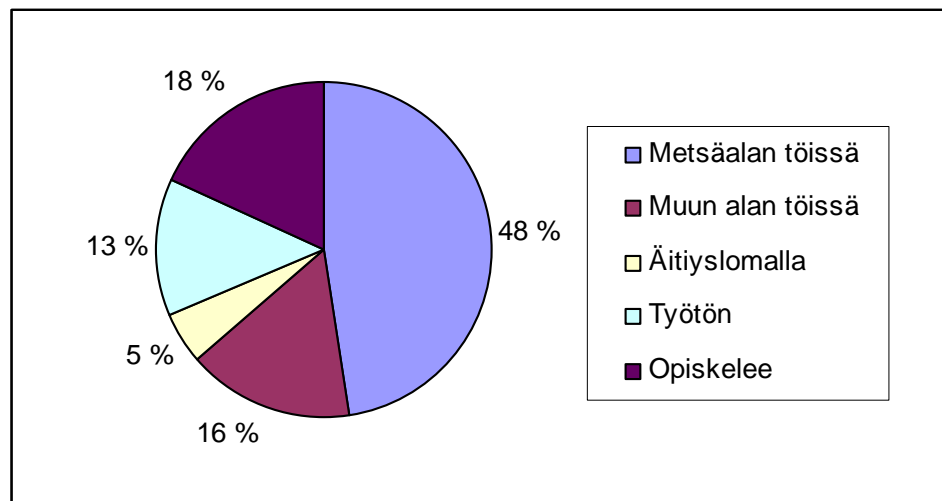
Yli puolet haastatelluista sanoi harjoittelupaikasta olleen apua työsaannissa valmistumisen jälkeen. Harjoittelupaikkaan oli työllistytty suoraan tai harjoittelupaikassa saatu työkokemus oli auttanut työpaikan saannissa muualta. Myös työpaikkoja haettaessa oli huomattu, että osiin paikoista ei oteta, ellei ole ollut harjoittelussa kyseisessä paikassa. Monet sanoivatkin, että miettivät nyt paljon tarkemmin minne hakisivat harjoitteluun. Tämä myös siksi, että monet eniten harjoittelupaikkoja tarjoavat paikat työllistävät huomattavasti vähemmän valmistuneita metsäammattilaisia (Kuva 3).

3.3 Työllistyminen metsäalalle

Suurin osa naisista piti työsaantia metsäalalta vaikeana. Yhtenä syynä tähän mainittiin ylikoulutus työpaikkojen määrään nähden. Jo pelkästään metsätalousinsinöörejä koulutetaan liikaa, mutta kun samoihin työpaikkoihin hakee myös metsänhoitajia, niin tilanne on lähes toivoton. Myös sen, että on nuori nainen, jolla ei ole lapsia katsottiin haittaavan työn saantia. Syynä tähän mainittiin se, että työnantajat eivät ole innokkaita palkkaamaan henkilöä, joka jää mahdollisesti pian äitiyslomalle. Muina työsaantia vaikeuttavina tekijöinä mainittiin oma haluttomuus matkustaa työn perässä muille paikkakunnille ja hakeminen vain tiettyihin työtehtäviin. Myös pelkällä metsätalousinsinöörin tutkinnolla töiden saanti koettiin vaikeaksi. Pitäisi olla jotain ylimääräistä millä erottua muista hakijoista. Esimerkiksi tutkinto myös joltain toiselta alalta, jota voisi sitten yhdistää metsäalan osaamiseen.

3.3.1 Työtilanne heti valmistumisen jälkeen

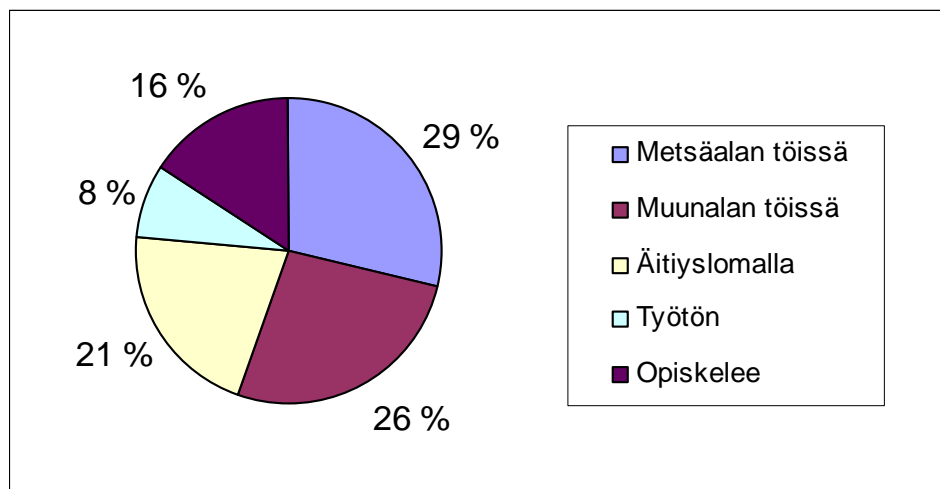
Haastatelluista 63 % oli työllistynyt heti valmistumisen jälkeen, mutta vain 48 % metsäalan töihin. Metsäalalle heti työllistyneistä 27 % oli päässyt töihin jo ennen valmistumista. Valmistumisen jälkeen 24 % oli jatkanut opiskelua tai jäänyt äitiyslomalle. Tästä osuudesta opiskelijoiden määrä oli huomattavasti suurempi kuin äitiyslomalaisten. Haastatelluista 13 % oli jäänyt työttömäksi heti valmistumisen jälkeen (Kuva 4). Työttömyyden kesto vaihteli muutamasta kuukaudesta lähemmäs vuoteen. Valmistumisen jälkeen opiskelemaan lähteneistä osa jatkoi metsäopintoja yliopistossa, osa vaihtoi täysin alaa ja osa kävi omaa alaa täydentäviä kursseja ja koulutuksia. Moni on myös myöhemmässä vaiheessa harkinnut alan vaihtoa huonon työtilanteen takia.

Kuva 4 TAMKista valmistuneiden naismetsätalousinsinöörien työllistyminen heti valmistumisen jälkeen

3.3.2 Työtilanne nyt

Tutkimuksen tekohetkellä 55 % haastatelluista naismetsätalousinsinööristä oli töissä. Metsäalalle työllistyneitä oli 29 %. Äitiyslomalla ja opiskelemissa olevien osuus oli yhteensä 37 % ja työttömiä oli 8 % (Kuva 5). Tulokset jakautuvat siten, että mitä kauemmin aikaa on kulunut valmistumisesta, sitä useampi on metsäalan töissä.

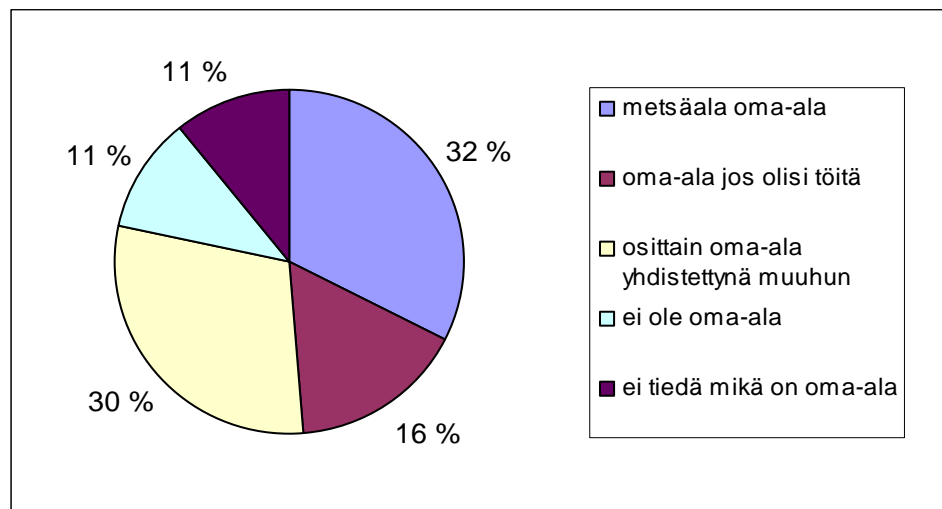
Kuva 5 TAMKista valmistuneiden naismetsätalousinsinöörien työllistyminen tutkimuksen tekohetkellä

Metsäalalle työllistyneistä vähän yli puolet oli vakituudessa työsuhteessa. Samoin noin puolet metsäalalla työskentelevistä koki, että heillä on mahdollisuuksia ja haluja ylenemiseen työpaikallaan. Vain muutamat eivät olleet halukkaita ylenemiseen, vaikka sellainen olisi mahdollista. Muut kokivat, ettei heillä ole mahdollisuuksia siihen.

Lähes jokainen metsäalalla työskentelevä vastasi pitävänsä työstään. Olipa joukossa jopa yksi, joka kuvasi kyseisen työpaikan saantia lottovoitoksi. Yleisesti ottaen työtehtäviä pidettiin haastavina ja monipuolisina. Vain muutama metsäsuunnittelua tekevä nainen piti työtään välillä henkisesti raskaana ja kaipasi vaihtelua työtehtäviinsä.

3.4 Alan vastaavuus

Noin 80 % haastatelluista pitää metsäalaa omana alanaan. Osa on silti muissa töissä, mutta pitää ehdottomasti metsäalaa omanaan, jos vain alalla olisi töitä. Osa pitää metsäalasta osittain yhdistettynä johonkin muuhun alaan. Loput eivät tunteneet metsäalaa omakseen tai eivät tienneet mikä se oma ala oikein olisi (Kuva 6).

Kuva 6 Haastateltujen tuntemukset siitä, tuntevatko he metsäalan omaksi alakseen

Ristiin taulukoinnissa ei ilmennyt yhteyttä sille kuinka ne 22 % vastanneista, jotka eivät pitäneet metsäalaa omanaan tai eivät tienneet mikä oma ala olisi, päätyivät opiskelemaan metsätalousinsinööriksi. Ristiin taulukoinnissa selvisi kuitenkin, että metsäalalla työskentelevistä kaikki pitävät metsäalaa omana alanaan. Vajaa puolet kuitenkin yhdistäisi metsäalaa johonkin muuhun alaan. Muissa töissä olevista 55 % piti metsäalaa omanaan, jos olisi töitä ja 22 % yhdistettynä johonkin muuhun alaan. Työttömistä myös kaikki pitivät metsäalaa omana alanaan, mutta puolet yhdistäisi siihen jotain muuta alaa. Äitiyslomalla olijoista 83 % tunsu metsäalan omakseen, heistä 33 % osittain yhdistettynä muuhun alaan. Opiskelijoista puolestaan metsäalaa omanaan piti 71 %, heistä 43 % yhdistäisi sen johonkin muuhun alaan.

3.5 Naisten asema metsäalalla

Naisten asema metsäalalla koettiin vaikeammaksi kuin miesten. Varsinkin työn saannissa katsottiin sukupuolen olevan haittaava tekijä. Mahdolliset äitiyslomat eivät houkuttele palkkaamaan naisia. Vastaajat olivat myös sitä mieltä, että töissä varsinkin nuorten naisten täytyy todistaa enemmän kykyjään kuin miesten. Myös ”tytöttely” on yleistä metsäalalla ja se koetaan vähättelevänä. Asiakkaana vanhat miespuoliset metsänomistajat ovat monesti hankalimpia. Toisaalta taas osa naismetsänomistajista on kokenut naismetsäammattilaisen helpommaksi lähestyä, koska heiltä uskalletaan kysyä myös niitä ”tyhmiä kysymyksiä”.

4. TULOSTEN TARKASTELU

Tutkimusta varten tavoitettiin 38 naismetsätalousinsinööriä niistä 40:stä, jotka ovat valmistuneet Tampereen ammattikorkeakoulusta vuosina 2000–2005.

Tämän perusteella tutkimusten tulosten pitäisi olla varsin luotettavia. Tosin voi miettiä onko tulosten muistiin kirjoittaminen haastattelun aika tuonut virheitä lopullisiin tuloksiin. Tutkimuksen mahdollisten uusijoiden kannattaakin tehdä valmiit vastausvaihtoehdot myös haastattelua varten. Tämä helpottaa myös tulosten kokoamista ja vertailua.

Tutkimuksessa selvisi, että opintojen Tampereen ammattikorkeakoulussa katsottiin yleisesti antavan hyvät lähtökohdat työelämään. Ei oletettukaan, että koulussa voitaisiin opettaa ihan kaikkea, vaan lisää oppii työharjoittelussa ja työssä. Kuitenkin käytännön harjoituksia ja työharjoittelua haluttiin opintoihin lisää. Yli puolet piti matemaattisia aineita vaikeina ja suurin osa vastanneista halusikin niitä vähemmän opintoihin. Täytyy kuitenkin huomioida se, että ensimmäisellä vuosikurssilla oli huomattavasti enemmän matemaattisia aineita kuin muilla heidän jälkeen. Haastatelluista 39 % oli ensimmäisellä vuosikurssilla olleita, joten sillä voi olla jokin verran vaikutusta tuloksiin.

Työharjoittelupaikkojen saanti oli helppoa ja harjoittelupaikka kannattaakin valita tarkkaan, koska sillä on suuri merkitys työnsaannissa valmistumisen jälkeen. Haastatteluissa tuli myös esiin, että jotkut eniten harjoittelupaikkoja tarjoavat paikat eivät tarjoa varsinaisia metsätalousinsinöörien työpaikkoja läheskään yhtä paljon kuin harjoittelupaikkoja.

Tutkimuksen mukaan 74 % vastaajista oli työllistynyt metsäalalle jossain vaiheessa valmistumisen jälkeen, vaikka vain lyhyeksikin aikaa. Heti valmistumisen jälkeen metsäalalle työllistyneitä oli 48 % ja tällä hetkellä heitä on 29 %. Pienentynttä metsäalalle työllistyneiden osuutta voidaan selittää melkein suoraan äitiyslomalle jääneiden määrällä. Heti valmistumisen jälkeen 5 % naisista oli äitiyslomalla, kun taas tällä hetkellä heitä on 21 % vastaajista. Myös muualla työskentelevien osuus on kasvanut siitä mitä se oli heti valmistumisen jälkeen, mutta työttömien ja opiskelijoiden osuus puolestaan laskenut melkein vastaavalla määrällä.

Verrattaessa tämän työn tuloksia Mika Eskelisen (2005) tutkintotyön ”Tampereen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden metsätalousinsinöörien työllistyminen” tuloksiin, on nyt saatu naisten työllistymisaste huomattavasti pienempi. Eskelinen sai työllistymisasteeksi 70 %, sukupuolia erottelematta. Vaikka poistettaisiin äitiysloman aiheuttama lasku metsäalalle työllistymisessä, jää eroa silti noin parikymmentä prosenttiyksikköä. Tätä eroa voi selittää työnantajien haluttomuus palkata naisia äitiyslomien pelossa sekä se, etteivät naiset monesti ole valmiita hakemaan töitä muualta kuin omalta paikkakunnalta. Naiset eivät ehkä myöskään opiskelemaan hakiessaan aina tiedä tarkkaan millainen metsäala lopulta on. Näin ollen he saattavat herkemmin vaihtaa alaa valmistumisen jälkeen. Tätä päätelmää tukee se, että monet haastatelluista sanoivat päätyneensä opiskelemaan metsäalaa sattumalta ja 22 % ei pitänyt metsäalaa ollenkaan omana alanaan tai ei tiennyt mikä olisi oma ala.

LÄHTEET

Eskelinen, Mika. 2005. Tampereen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden metsätalousinsinöörien (AMK) työllistyminen. Tutkintotyö

Kärkkäinen, Sirpa ja Toivanen, Erja. 1995. Uudistusallalla: Naismetsänhoitajien elämää vuodesta 1918. Painorauma Oy. 134 s.

Naismetsänhoitajat voimavarana - metsänhoitajanaisten urakehitystä ja työllistymistä edistävä projekti, 2004 [verkkodokumentti]. [viitattu 13.11.2006]. saatavissa: <http://www.metla.fi/org/nmh/nmh-projekt-2004.pdf>

Opetusministeriö, ammattikorkeakoulujen seurannan ja arvioinnin tietokanta. [www-sivu]. [viitattu 13.11.2006]. saatavissa: <http://www.csc.fi/amkota/taulukot2006.html>

Ripatti, Pekka. 1998. Naiset metsäsektorilla. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 697. 63 s.

Suoheimo, Jouni. Opetushallitus. Puhelinkeskustelu Väyrynen – Suoheimo 14.11.2006

Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 1996–1997

Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 1997–1998

Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 1998–1999

Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 1999–2000

Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 2001–2002

Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 2002–2003

Tampereen ammattikorkeakoulu. [www-sivu]. [viitattu 13.11.2006].
saatavissa: <http://www.tamk.fi>

LIITTEET

1. Kysymykset naismetsätalousinsinööreille

Kysely TAMKista valmistuneille naismetsätalousinsinööreille

Opinnot TAMKissa

1. Miten päädyit opiskelemaan metsätalousinsinööriksi?

2. Oliko metsäala ensisijainen opiskelupaikkatoiveesi vai olisitko alun perin halunnut opiskella jotain muuta alaa? Mitä?

3. Mitä pidit opinnoista TAMKissa ja opintojen sisällöstä?

4. Mikä oli opinnoissa helppoa/vaikeaa? Miksi?

5. Antoivatko opinnot mielestäsi hyvät valmiudet työelämään / työtehtäviin joissa olet ollut?

6. Mitä olisi pitänyt opettaa koulussa enemmän?

7. Mitä vähemmän?

Opintoihin liittyvät työharjoittelut

8. Missä suoritit työharjoittelujaksot?
9. Oliko helppo saada harjoittelupaikat?
10. Koitko harjoittelun hyödylliseksi osaksi opintoja?
11. Oliko harjoittelupaikasta apua työsaannissa valmistumisen jälkeen?

Valmistumisen jälkeen

12. Työllistyitkö heti valmistumisen jälkeen?
13. Oliko ensimmäinen työ koulutusta vastaava?
14. Entä nykyinen?
15. Oliko/onko työsaanti vaikeaa?
16. Missä työpaikoissa olet ollut valmistuttuasi?
17. Harkitsitko valmistuttuasi opintojesi jatkamista tai alan vaihtoa? Miksi? Toteutuiko ajatus?

Nykyinen työ

18. Mitä pidät työstäsi?

19. Mitkä ovat ylenemismahdollisuudet / halut?

20. Onko työsuhde vakituinen vai määräaikainen?

21. Koetko olevasi omalla alalla?

Lisäksi

22. Onko mielestäsi naisten vaikeampi opiskella metsäalaa ja työskennellä metsäalalla kuin miesten? Onko itselläsi havaintoja syrjinnästä?

23. Oletko kotoisin maalta vai kaupungista?

24. Vapaat kommentit

Kiitos vastauksesta!